

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio decima. Vtrum corpora damnatorum post resurrectionem
corporum patiantur ab igne passione propriè dicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

do & non determinando, quanuis verba sua videantur sonare assertionem.

11 Ad tertium dicendum q̄ fortē Damascenus h̄stituit, an ignis inferni est corporeus, & ideo fatetur se nescire qualis sit. Vel potest dici q̄ non negat simpliciter illum ignem esse materialem, sed quod non est materialis sicut ille qui est apud nos: quia non lucet neq̄ indiget fomentis sicut ignis noster, quanuis sit eiusdem speciei quoad substantiam.

QVÆSTIO DECIMA.

Vtrum corpora damnatorum post resurrectionem patiantur ab igne passione proprie dicta.

Secundo queritur vtrum corpora damnatorum post resurrectionem patiantur ab igne passione proprie dicta. Et videtur q̄ non, quia nullum incorruptibile est passibile passione proprie dicta, sed corpora damnatorum post resurrectionem erunt incorruptibilia, ergo non erunt passibilia passione proprie dicta. Maior patet: quia secundum Philosophum. 6. Topicorum passio magis & magis facta abiicit a substantia, & tandem inducit corruptionem, propter quod omne passibile est finaliter corruptibile. Minor probatur per illud q̄ habetur Apoc. 9. In diebus illis querent homines mortem & non inuenient eam, & desiderabunt mori & mors fugiet ab illis.

2 Item sublato eo quod est principium omnis realis actionis cessabit & omnis realis actio, sed post resurrectionem motus celi cessabit qui est principium omnis realis actionis, ergo cessabit omnis realis actio, quare & omnis realis passio. Maior de se patet, sed minor probatur: quia sicut se habet motus cordis in animali ad alios motus animalis, ita se habet motus celi ad omnes motus inferiores, sed cessante motu cordis necessario cessant omnes motus animalis, ergo motu celi cessante necessario omnes motus cessabunt, & etiam omnes actiones inferiores. Minor istius pro simili clara est, sed maior istius patet per Aristotelem. 3. physic. in principio, & per Rabi Moysen qui comparat motum celi motui cordis.

3 Item omnis causa vniuoca reducitur ad æquiuocā, alioquin posset esse processus in infinitum, cum inter vniuoca non sit ordo per se, sed actio & passio que inuenitur in istis inferioribus sunt secundum vniuocationem, sicut cum calidum calefacit aliud, quia forma agens & terminus actionis sunt eiusdem speciei: oportet ergo q̄ reducatur in causam æquiuocam & non nisi in motum celi, vt videtur, ergo eo cessante cessabit talis actio & passio, sed non ponitur alia in damnatis, ergo &c.

4 IN Contrariū arguitur, quia sicut corpus cooperatur ad meritum ita cooperatur ad demeritum, sed in bonis in quibus corpus cooperatur ad meritum corpus glorificabatur, & non solum anima, ergo in malis in quibus corpus cooperatur fuit ad demeritum punietur homo non solum quoad animā, sed etiam quoad corpus, hoc autē non fieret si corpus esset impassibile, ergo &c.

5 RESponsio. Quæstio ista apud infideles non est dubia quātum ad conclusionem, quia fides tenet q̄ damnati grauisimē affligentur non solum in anima, sed etiam in corpore, & non solum vna p̄na sensibili, sed & pluribus secundum illud Iob. 34. Ab aquis niuium transibunt ad calorem niuium. De modo autem passionis est diuersitas, & ideo circa hoc sic procedetur: quia primo ponetur quædam distinctio de passione alia à predicta saltem quoad verba, & deinde ponentur diuersæ opiniones circa modum patienti.

6 Quātum ad primum dicitur sic, quod cum pati sit quoddam recipere, duplex est modus passionis secundum quod aliquid in alio dupliciter potest recipi. Vno modo naturaliter secundum esse naturale: sicut calor ignis recipitur in aere vel in ligno, & secundū hūc modū receptio nis est vnus modus passionis qui dicitur passio nature. Alio modo recipitur aliquid in alio per modum intentionalem: sicut similitudo coloris recipitur in aere vel in oculo, & secundū hūc modum receptionis est alius modus passionis qui vocatur passio anime.

7 Hac distinctione supposita sciendū est quod duplex est modus dicēdi circa passionem damnatorum. Vnus est

quod corpora damnatorum patientur ab igne passione animali non reali, quia aliquid transmutatur a sua naturali dispositione: vnde non calefient ab igne, sed solum intentionaliter immutabuntur recipiendo eius similitudinem, & quia apprehendēt eum vt nocuum, ideo affligentur. Corpora verō gloriosa quanuis recipiant similitudinem ignis non tamen erunt passibilia, quia nihil recipiēt per modum afflictiuū vel læsiui. Ratio autem per quā isti probant q̄ corpora damnatorum non immutabuntur naturali immutatione ab igne, sed solum spirituali est ista: quia primum alterans in cuius virtute omnia alterantia agunt, quasi ab ipso mota est corpus celeste per motum suum, sed motus celi cessabit post resurrectionem, ergo tunc cessabit omnis alteratio naturalis corporū inferiorum ab inuicem, ita vt nullum alterum possit transmutare a sua naturali dispositione, sed quia cessante motu celi adhuc aër a sole illuminabitur, & differentias colorum ad visum deferet, ideo remanebit passio animalis que consistit in receptione specierum sensibilibus per quā sola affligentur corpora damnatorum: quia sensibile non est natum solum delectare vel affligere sensum secundum quod agit actione nature confortando vel corrumpendo organum, sed etiam secundum quod agit actione spirituali seu intentionali, quia experimur quod quādo sensibile est in debita proportione ad sentientem, delectat, e contrario autem quando habet in superabundantia vel defectu lædit & contristat, vnde colores medi & voces consonantes sunt delectabiles, & inconsonantes offendunt auditum.

8 Contra modum istum arguitur ab aliis, primo contra conclusionem que ponitur. Et secundo contra causam que assignatur. Primo contra conclusionem arguitur primo sic: Illud quod nihil reale abiicit sed solum ponit illud quod est nature conueniens non affligit nec inducit veram passionem que sit verē afflictiuā, sed per immutationem spiritualem nihil reale abiicit, sed solum ponitur id quod est nature conueniens, quia talis receptio est perfectio sensuum, ergo per talem immutationem nihil affligitur, nec talis receptio est passio verē afflictiuā, veraque premissarum de se patet.

9 Secundo sic: Per illud quod est commune beatis & damnatis non potest poni afflictio damnatorum, sed immutatio spiritualis sensuum a sensibilibus erit communis beatis & damnatis, ergo per illam non potest fieri afflictio damnatorum. Maior patet, quia posita causa communi ponitur effectus communis: & ideo si causa afflictionis esset communiter in beatis & damnatis, sequeretur q̄ afflictio esset eius communis, quod non est verum. Minor similiter patet, quia sensus beatorum immutabitur a sensibilibus immutatione spirituali sicut sensus damnatorum, alioquin non cognoscerent sensibilia que damnati cognoscunt quod est inconueniens.

10 Si autem dicatur sicut & tactum est quod beati apprehendent ignem seu immutabuntur ab ipso spiritualiter sicut & damnati, non tamen apprehendent eum vt sibi nocuum vel læsiuum quo modo apprehendēt eū damnati. Contra: quia aut ille ignis erit corporum damnatorum verē læsiuus aut non, si non, & tu dicis q̄ apprehendent eum vt læsiuum, ergo illa apprehensio erit falsa, & sic non affligentur secundū veritatem ab igne, sed solum ex sua falsa apprehensione, quod est inconueniens: & iterum vnde veniret damnatis hæc falsa existimatio q̄ iudicent ignē eis nocuum, si in veritate non sit eis nocuus, non potest dici quod a Deo, quia Deus nulli immittit falsum iudicium sicut nec peruerfium appetitum. nec ex seipfis, quia damnati post resurrectionem erunt æque perfecti seu perfectiores sicut nūc sunt, & ideo sicut nūc possunt recte iudicare de igne vtrū sit eis nocuus vel non, ita tunc poterūt, vt videtur. Et iterum: quicquid sit de aliis sensibilibus aliorū sensuum & maximē visus q̄ possint immutare sensum intentionaliter sine reali & naturali immutatione (quod non omnes concedunt) sensibilia tamen tactus & maximē calor non videtur immutare sensum tactus nisi naturali immutatione, vel saltem non sine ea, calor enim non videtur causare in medio vel in organo nisi calorē, vel si aliud causet non tamē sine calore, propter quod

quod non bene apparet quomodo calor ignis possit sensum tactus immutare spiritaliter & non naturaliter. Si vero ille ignis sit vere laevisus habetur propositum, scilicet quod damnari aspergentur vera passione naturali illata ab igne. Quod patet sic: quia obiectum tempore vel natura praecedat motum potentia, sed ignis ut vere laevisus & sub ratione qua laevisus in eo ut actu laedens est obiectum actualis apprehensionis & actualis afflictionis sequentis in damnatis, ergo prius tempore vel saltem natura ignis laedit corpora damnatorum quam apprehendatur & quam sequatur dolor in eis, sed illa laesio ex quo praecedat omnem immutationem spirituale non potest esse nisi per immutationem realem & naturalem, quare &c.

11 Sic igitur apparet quod verus dolor sensibilis qualis ponitur in damnatis non potest causari per solam immutationem spirituale seu intentionalem. Et quod dicitur quod sensibilia proportionata desistant, improporionata vero ostendunt, dato quod non mutantur immutatione naturali, ut colores & soni, non valet: quia quantum tristitia possit causari ex omnibus illis quae nobis nolentibus accidunt (ut dicit Aug. de civitate dei) dolor tamen sensibilis secundum eundem modum non est nisi ex laesione carnis proveniens, praedicta igitur sensibilia quantumcumque improporionata causare possunt tristitiam seu displicentiam, sed dolor sensibilis nihil potest causare nisi illud quod immutat corpus realiter.

12 Contra rationem etiam quae isti assignant arguitur: dicunt enim quod quia colum per motum suum est primum alterans ideo cessante motu caeli cessabit omnis alteratio illud autem non potest teneri saltem Parisius cum sit articulus condemnatus: dicit enim articulus quod dicere quod cessante motu caeli si ignis esset iuxta stuppam non combureret ipsam error est. Item illa ratio videtur repugnare positioni, quia primum alterans est causa omnis alterationis & non cuiusdam tantum, si ergo per cessationem motus caeli tanquam primi alterantis cessent aliae alterationes oportet dicere quod omnes cessent, & non quaedam sic, & quaedam non, quod est contra eos qui dicunt quod cessabit actio naturalis, non autem intentionalis. Ista etiam distinctio alterationum seu immutationum est satis dubia: quia omnis alteratio quam facit quodcumque sensibilis in medium vel in sensum videtur esse naturalis & realis. Naturalis quidem, quia est ex principis naturalibus & naturaliter agentibus. Realis vero, quia per eam fit vera & realis forma in susceptivo quae habet totum suum esse circumscripta omni operatione animae. Verum est tamen quod haec immutatio talium sensibilium non corrumpit aliquem sensum per se, sed solum illa quae fit in sensibilibus tactus, quia consistentia corporis per se dependet ex qualitatibus tangibilibus & non ex aliis sensibilibus & ideo immutationes qualitarum tangibilium possunt pertinere ad corruptionem corporis, non autem illae quae sunt ab aliis, propter hoc tamen non debet dici quod immutatio quae fit in qualitatibus tangibilibus sit naturalis & realis, illa vero quae fit ab aliis sensibus non sit naturalis nec realis sed tantum intentionalis. Omnes enim sunt naturales & reales, & aequaliter dependet a primo alterante: & ideo si mutatio aliorum sensibilium puta coloris vel soni potest esse cessante motu caeli, eadem ratione poterit esse immutatio naturalis secundum qualitates tangibiles.

13 Item nullo modo videtur quod caelum ratione sui motus localis sit causa alicuius alterationis, nec illius quae est ab ipso immediate, nec cuiuscumque alterius. Primo, quia principium quo alterans alterat naturaliter est aliqua qualitas alterantis siue uniuoca cum termino alterationis siue aequiuoca, sed motus localis non est aliqua qualitas corporis caelestis, nec aliqua forma absoluta, ergo non potest esse principium seu ratio alicuius alterationis. Maior patet, quia sola forma potest esse principium quo aliquid agit: illa autem respectu alterationis non potest esse forma substantialis (ut patet per Arist. in lib. de sensu & sensato) nec quantitas, quia illa nullius actionis est principium, imo abstrahit ab omni actione & passione, nec relatio ut patet ex 5. Phys. Relinquitur ergo quod sit aliqua qualitas, & sic patet maior. Minor de se manifesta est, & nihilominus habetur. 3. Phys. ubi dicitur quod motus localis nihil valet in caelo, & ideo ille solus motus ei attribuitur. Secun-

Quaestio XI.

do, quia impossibile est quod aliquid habens principium agendi aequum perfectum ut prius, & passum aequum dispositum ut prius non possit agere ut prius, sed cessante motu caeli ignis remanebit ita calidus ut prius, & stuppa aequum disposita ut calefiat sicut prius, ergo eis approximatis ignis necessario combureret stuppam sicut prius, & eodem modo cum corpora damnatorum sunt vere passibilia (caerent enim dote impassibilitatis quae habent corpora beatorum) poterunt ergo vere calefieri & immutari ab igne sicut nunc immutantur, cessatio ergo motus caeli non impedit veram & naturalem alterationem corporum: quia motus caeli ad eam non requiritur, quantumvis requiratur ad alterationem generationis & corruptionis & aliarum mutationum per hoc quod adducit solem & alia astra respectu diuersarum partium terrae quae sui praesentia agunt, ut prius non agebant, & propter absentiam suam non agunt ubi prius agebant.

14 Dicendum est ergo quod corpora damnatorum vere patentur ab igne per veram & naturalem alterationem calefactionis, quae tunc esse poterit (ut probatum est) nihilominus tamen nunquam corrumpetur diuina virtute faciente, quod alteratio talis praecise maneat in limitibus suis, ita quod ad eam non sequatur corruptio, & quod hoc sit possibile probatur sic: quandoque duae actiones sunt diuersae & ad diuersos terminos, virtute diuina potest fieri quod una sit sine alia, & maxime prima sine posteriore, sed alteratio & corruptio formae substantialis in materia sunt duae actiones habentes diuersos terminos. nam terminus alterationis est qualitas, terminus vero corruptionis est priuatio formae substantialis, alteratio etiam praevia est corruptioni, ergo virtute diuina potest fieri quod sit vera alteratio, & non sequatur corruptio, & sic fiet in pena damnatorum, ut perpetua vita naturae sit eis ad perpetuam durationem pena.

15 Ad primum arg. in oppositum patet responsio ex hoc quod ita dictum est.

16 Ad secundum dicendum per interemptionem minoris, quia motus caeli non est principium per se alicuius realis actionis, sed requiritur ad alterationem actionum, puta generationis & corruptionis, quia adducit & abducit generans, ut dicitur in fine secundi de generatione. Et quia in tali alteratione stat coexistentia mundi secundum dispositionem quam videmus, ideo motus caeli comparatur motui cordis in animali, & non propter hoc quod motus caeli secundum se sit per se causa alicuius actionis, quia nec motus cordis talem causam habet.

17 Ad tertium dicendum quod causa aequiuoca ad quam actiones inferiores reducuntur non est motus caeli sed ipsum caelum, cuius actio non totaliter cessabit cessante motu: nam si cessaret totaliter, forte nihil corruptibile saltem mixtum posset remanere naturaliter loquendo, & si remaneret, hoc non esset per naturam, sed per miraculum, & tunc sicut haberet naturam quam prius & non a caelo, posset agere & pati sicut prius, non obstante cessatione totalis inuenturae caeli, quae non requiritur ad actiones inferiores, nisi quia conferuat virtutes eorum.

QUESTIO XI.

Vtrum animae damnatorum ante resurrectionem corporum patiantur ab igne.

Tertio quaeritur vtrum animae damnatorum ante resurrectionem corporum patiantur ab igne. Et arguitur quod non, quia nullum corpus ponitur immediate pati passione proprie dicta a spiritu, ergo spiritus non potest immediate pati passione proprie dicta ab villo corpore, quare nec ab igne. Consequenter patet, quia corpus magis natum est pati a spiritu quam a corpore. Probatio antecedens, quia passio proprie dicta fit per ablationem qualitatis conuenientis & per introductionem qualitatis disconuenientis, ut patet ex precedentibus, sed nullus spiritus potest aliquam formam seu qualitatem immediate causare in aliquo corpore, ut ostensum fuit in libro 2. ergo nullum corpus potest pati a spiritu passione non solius proprie dicta, sed etiam quacumque, cum omnis passio sit receptio alicuius formae.

2 Item Augustinus. 12. super Gen. ad literam dicit & ponitur in litera, quod non sunt corporalia, sed corporalia.